

รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่ง
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
A Communication Model and Community Participation Affecting
Sustainable Tourist Attraction Management of Ban Rong Kla
Community in Nakhon Thai District, Phitsanulok Province

สุภาพร กลิ่นนาค¹ ทัมมะตินนา ศรีสุพรรณ² ประสิทธิ์ชัย นรากรณ์³
Supaporn Klinnak, Tummatinna Seesupan, Prasittichai Narakorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก 3) เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ร่องกล้า หมู่ 10 ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านร่องกล้า หมู่ที่ 10 ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกที่มีอายุ 18 ขึ้นไป จำนวน 186 คน จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสื่อสารด้านการสื่อสารแบบบนลงล่าง ด้านการสื่อสารแบบล่างขึ้นบน ด้านการสื่อสารแบบแนวนอน ด้านการสื่อสารแบบแนวไขว้ และการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สำหรับการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณระหว่าง

Received: 2023-03-24 Revised: 2023-07-08 Accepted: 2023-07-10

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Management Sciences
University Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail:
supapornklinnak@gmail.com

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Management Sciences
University Pibulsongkram Rajabhat University

³ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Management Sciences
University Pibulsongkram Rajabhat University

รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องร้อยละ 27.60

คำสำคัญ (Keywords): รูปแบบการสื่อสาร; การมีส่วนร่วมของชุมชน; การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

The objectives of this research were to investigate communication patterns affecting sustainable tourism attraction management of Ban RongKla Community, Nakhon Thai District, Phitsanulok Province, study community participation affecting the sustainable tourism attraction management, and examine communication and community participation patterns affecting the sustainable tourism attraction management. The participants were 186 people living in Ban RongKla Village, Moo 10, Noen Perm Sub-district, Nakhon Thai District, Phitsanulok Province, aged 18 and over. A questionnaire was used to collect the data. The data were analyzed by using multiple regression statistics. The results showed that the community communication patterns were top-down communication style, bottom-up communication, horizontal communication, and cross communication. Also, the community participation patterns in decision-making, operations, and receiving benefits affected sustainable tourist attraction management of Ban Rong Kla Community, Nakhon Thai District, Phitsanulok Province. A multiple regression analysis between communication and participation styles affecting sustainable tourist attraction management of Ban RongKla Community, Nakhon Thai District, Phitsanulok Province showed that it was able to forecast 27.60 percent correctly

Keywords: Communication Model; Community Participation Result; Sustainable Tourist Attraction Management

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกำลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทย แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2560 – 2564) มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของประเทศจาก Value-for-Money ไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่รองรับนักท่องเที่ยวระดับคุณภาพมากขึ้น ตลอดจนผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการเสริมสร้างผู้ประกอบการและแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ไทย เป็นผู้นำในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการพัฒนาให้เกิดความสมดุลใน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประชาชน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมตอบสนองต่อความต้องการของนโยบายของรัฐ ที่เป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างชุมชนแห่งความสุข (กรมการท่องเที่ยว, 2561) การจัดการท่องเที่ยวโดยที่ชุมชนท้องถิ่นเข้ามากำหนดทิศทาง มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเองชาวบ้านจึงเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ทุกคนในชุมชนทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว มีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถและบทบาทที่สำคัญในการดำเนินงานตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปถอดบทเรียน และมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ (กุลธิดา ศรีสุวรรณ และรณิทร วสุนันต์, 2558) ชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใต้การส่งเสริมของศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีหน้าที่หลักในการประสานงานระหว่างชุมชนกับชุมชน และระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นกลไกด้านข้อมูลและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคนในสังคมเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งชุมชนบ้านร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก เป็นหนึ่งในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตภาคเหนือ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564)

ชุมชนบ้านร่องกล้าหรือบ้านใหม่ร่องกล้า เป็นชุมชนชาวม้งที่ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ภูหินร่องกล้า ซึ่งในอดีตเป็นพื้นที่การสู้รบระหว่างฝ่ายรัฐบาลไทยกับพรรคคอมมิวนิสต์ หลังจากสิ้นสุดปัญหาความขัดแย้งจึงเป็นจุดเริ่มต้นได้เปลี่ยนบทบาทจากสนามรบเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนบ้านร่องกล้าจากแนวคิดการอนุรักษ์พลิกฟื้นผืนป่าและแก้ไขความขัดแย้งการบุกรุกพื้นที่ป่าของหัวหน้าอุทยานฯ โดยมอบต้นกล้านางพญาเสือโคร่งให้ชุมชนช่วยกันปลูกพร้อมกับการปลูกผักไปพร้อมกัน กระทั่งดอกนางพญาเสือโคร่งบานทั้งภูเขาจึงกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงเกิดเป็นเทศกาล “ซากุระเมืองไทยบานที่ภูมโล” (ตริยา กานต์พรมคำ และคณะ, 2565) ซึ่งเศรษฐกิจเป็นปัญหาหลักของประชาชนหากแต่ชุมชนยังมีทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ค่อนข้างสมบูรณ์นำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้ สมาชิกในที่ประชุม คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ภาคีที่เกี่ยวข้อง และชาวบ้านที่สมัครใจเข้าร่วมประชุมจึงเห็นชอบร่วมกันในการดำเนินธุรกิจชุมชนด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พร้อมกับได้จัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านร่องกล้ามีการกำหนดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน ร่วมกันกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยมีผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม อัตราค่าบริการที่จะเรียกเก็บจากการให้บริการ การแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมการจัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

(ชลีรัตน์ จันทร์เชื้อ, 2554) หลังจากที่มีการกระจายนักท่องเที่ยวจากอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าไปยังพื้นที่ใกล้เคียงหมู่บ้านร่องกล้า ส่งผลทำให้มีชื่อเสียงมากที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลก มีนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกสารทิศเดินทางเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี จึงถือเป็นโอกาสของชุมชนที่จะสามารถใช้ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนเริ่มหันมาประกอบอาชีพเสริมด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยเกิดการสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน เช่น กลุ่มโฮมสเตย์หรือรีสอร์ท กลุ่มค้าขายพืช ผัก ผลไม้ กลุ่มซักรถบริการให้นักท่องเที่ยวขึ้นภูมโนโล เป็นต้น เมื่อหมดเทศกาลท่องเที่ยวภูมโนโล คนในชุมชนก็จะกลับมาทำการเกษตรกรรม (ตริยากานต์ พรหมคำ และคณะ, 2565)

อย่างไรก็ตามทำให้ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมาก ได้สร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นำมาซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้น แต่ในทางกลับกันก็สร้างผลกระทบด้านลบให้กับชุมชน ก่อให้เกิดปัญหาหากฎกติกาที่ชุมชนกำหนดขึ้นในการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนยังไม่สามารถใช้บทลงโทษต่อผู้กระทำผิดได้ ปัญหาความร่วมมือในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง (ตริยากานต์ พรหมคำ, 2565) นอกจากนี้การสื่อสารให้นักท่องเที่ยวรับทราบอาจจะไม่ทั่วถึงจึงทำให้นักท่องเที่ยวไม่เข้าใจการเก็บค่าบริการนำเที่ยว ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวบางส่วนนำรถขึ้นไปเอง รวมถึงไปจอดในบริเวณแปลงต้นดอกพญาเสือโคร่งก่อให้เกิดปัญหา การบริหารจัดการสถานที่จอดรถทำให้รถติดจำนวนมากในช่วงทางขึ้น บางช่วงของภูมโนโลไม่สามารถจอดรถหรือส่วนทางกันได้ เนื่องจากสถานที่ที่มีจำนวนจำกัดและเกิดปัญหาปริมาณขยะในพื้นที่มากขึ้น (วาริษฐ์ มัธยมบุรุษ, 2561) แนวทางที่จะสามารถลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยการที่ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชนการท่องเที่ยว นับเป็นการเสริมพลังอำนาจให้สามารถระดมขีดความสามารถในด้านการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ การควบคุมดูแลกิจกรรมต่างๆ และการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ร่วมกันแก้ปัญหาให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการสื่อสารที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการสื่อสารนั้นเปรียบเสมือนตัวกลางในการเชื่อมโยงทางสังคมและเป็นบทบาทในการกระตุ้นกลุ่มชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดการรวมตัว เกิดจิตสำนึก ความสามัคคี และความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่างๆในการจัดการการท่องเที่ยว นำไปสู่การพัฒนาความเป็นชุมชนเข้มแข็ง พร้อมทั้งพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างยั่งยืน (กฤษฎา สุริยวงศ์ และคณะ, 2564)

จากสถานะการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาารูปแบบการสื่อสารที่เป็นกลไกหลักในการสร้างการมีส่วนร่วมความสำคัญต่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาต่างๆ ภายในชุมชน การสื่อสารจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชนและก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อรองรับการเติบโตของชุมชนแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชน เพื่อเพิ่มขีด

ความสามารถในการพึ่งพาตนเองและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ที่คำนึงถึงความต้องการและผลประโยชน์ของคนในชุมชนเป็นหลัก สนับสนุนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ความต้องการของชุมชน และกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นธรรมให้กับคนในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ การที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นได้ โดยตระหนักถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนไปจนถึงการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้งนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่นเอง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) โดยประชาชนในชุมชนต้องตระหนักถึงมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ โดยผ่านกระบวนการสื่อสารที่ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา เป็นปัจจัยที่ถูกนำมาใช้เพื่อการให้ข้อมูลข่าวสารให้ความรู้ชักจูง สร้างทัศนคติ ปลุกฝัง และขับเคลื่อนอุดมการณ์ต่างๆ ในชุมชน อีกทั้งการสื่อสารยังช่วยส่งเสริม ทำนุบำรุง รักษา ถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ดีงามจากรุ่นสู่รุ่น และสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้ (ณัฐพัชรไชยทิพย์, 2560)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาเพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บรวบรวมช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม พ.ศ. 2565

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อาศัยในหมู่บ้านร่องกล้า หมู่ที่ 10 ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ผู้วิจัยได้เลือกใช้สูตรของ Yamane (1973) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 186 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) และแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่ทำงานอาศัยอยู่ เป็นคำถามแบบเลือกตอบตัวเลือกเพียงตัวเลือกเดียว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสาร ประกอบด้วย ด้านการสื่อสารแบบบนลงล่าง ด้านการสื่อสารแบบล่างขึ้นบน ด้านการสื่อสารแบบแนวนอน และด้านการสื่อสารแบบแนวไขว้ เป็นคำถามปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นคำถามปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นคำถามปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้พิจารณาเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและประเด็นที่ทำการวิจัย (Index of item – Objective Congruence: IOC) ซึ่งพบว่า ค่าความมีค่า IOC = 0.50-1.00 ทุกข้อนั้นคือ แบบสอบถามมีความตรงตามเนื้อหาผานเกณฑ์และนำมาใช้ได้

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบ จำนวน 30 ชุด และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ด้วยสถิติหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งพบว่าแบบสอบถามในแต่ละด้านมีค่า Cronbach's Alpha ไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป นั่นคือแบบสอบถามมีความเที่ยงผ่านเกณฑ์และนำมาใช้ได้ (Nunnally, 1978)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขออนุมัติทำการศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยขออนุญาตในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 10 ร่องกล้า ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

2. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง และการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบทุกฉบับ เพื่อให้ข้อมูลครบถ้วน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 186 ชุด หมู่ที่ 10 ร่องกล้า ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและข้อมูลทุกฉบับ

5. นำแบบสอบถามดังกล่าวมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและตัวแปรที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ทราบลักษณะของการแจกแจงตัวแปรแต่ละตัว เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในรูปของการทำนาย ประกอบด้วย รูปแบบการสื่อสาร และการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นตัวแปรต้น และการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นตัวแปรตาม สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษารูปแบบการสื่อสารของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สามารถอธิบายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.60 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 65.10 ประกอบอาชีพเกษตรกร/ทำสวน/ทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.90 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.10 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.80

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการสื่อสารแบบบนลงล่าง ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.78) ด้านการสื่อสารแบบแนวนอน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.69) ด้านการสื่อสารแบบล่างขึ้นบน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.76) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสื่อสารแบบแนวนอน ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในชุมชนที่ส่งผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.47) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.56) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.46) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 2.41$, S.D. = 1.11) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.64) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.49) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.48) และด้านสังคม ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.465 - 0.475 โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และรูปแบบการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยใช้ Multicollinearity Test พบว่าค่า VIF ของตัวแปรมีค่าตั้งแต่ 1.566 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันน้อย หรือไม่มี ความสัมพันธ์กัน ทำให้ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ระหว่างความสัมพันธ์ภายในตัวแปรอิสระ

6. ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณด้วยวิธี Enter ของรูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปผลได้ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณระหว่างรูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

ตัวแปรพยากรณ์	b	Std. Error	β	t	p-Value
ค่าคงที่	1.950	0.232		8.408	0.000*
รูปแบบการสื่อสาร (CM)	0.223	0.063	0.280	3.560	0.000*
การมีส่วนร่วมของชุมชน (CP)	0.273	0.070	0.307	3.901	0.000*

$R = 0.526$, $R^2 = 0.276$, $SE = 0.310$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณด้วยวิธี Enter ของรูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้เท่ากับร้อยละ 27.60 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ว่ารูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากที่สุด ($b = 0.273$) รองลงมาคือรูปแบบการสื่อสารส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ($b = 0.223$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า รูปแบบการสื่อสารของชุมชนมีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 1) ด้านการสื่อสารแบบบนลงล่าง มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถจูงใจให้คำปรึกษาแนะนำ แจ้งข่าวสารรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ กระตุ้นให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลธิดา ศรีสุวรรณ และรรินทร์ วสุนันต์ (2558) พบว่า ผู้นำชุมชนมีการกระตุ้นสามารถให้ชักจูงให้ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการเข้ามา

มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพล ฉัตรจรัสกุล และพิรพจน์ ยอดยิ่ง (2561) พบว่า การสื่อสารระหว่างคนในชุมชน มีผู้นำชุมชนเป็นผู้ส่งสารหลักโดยเป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ชาวบ้านมักจะได้รับการมอบหมายจากผู้นำชุมชน

2) ด้านการสื่อสารแบบล่างขึ้นบน มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประชาชนในหมู่บ้านมีโอกาสดำเนินการแสดงความคิดเห็นได้ในการประชุม ปรึกษาหารือ พุดคุยกัน รวมถึงเมื่อประชาชนปฏิบัติหน้าที่เสร็จเรียบร้อยแล้วจะมีการแจ้งให้ผู้นำชุมชนทราบ การสื่อสารดังกล่าวจะทำให้ทั้งสองฝ่ายมีความเข้าใจในข่าวสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพวิดี สีที (2561) พบว่า ข้อมูลที่ประชาชนส่งไปยังผู้นำชุมชน เช่น การประชุม การปรึกษาหารือเป็นการสื่อสารแบบสองทางที่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็นระหว่างกันได้ การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ เป็นการติดต่อสื่อสารในลักษณะการพบปะพูดคุยสนทนากัน รู้จักกันเป็นการส่วนตัว โดยที่ผู้ส่งสารไม่ต้องคำนึงตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การสื่อสารจึงเกิดความสัมพันธ์ใกล้ชิด และสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพล ฉัตรจรัสกุล และพิรพจน์ ยอดยิ่ง (2561) พบว่า การสื่อสารที่มีทิศทางสื่อสารแบบทางเดียวและเป็นการสื่อสารแบบแนวตั้ง โดยผ่านผู้นำชุมชนเป็นผู้ส่งสาร ทำให้ส่วนใหญ่มีการไหลของข้อมูลข่าวสารจากภายนอกสู่ภายในชุมชน และคนในชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทเป็นผู้รับสาร

3) ด้านการสื่อสารแบบแนวนอน มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การสื่อสารเกิดในกลุ่มขนาดเล็กที่มีประชากรจำนวนไม่มาก ประชาชนในชุมชนสามารถสื่อสารกันได้ง่ายเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ ประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นทิศทางสื่อสารสองทาง ที่สมาชิกในชุมชนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษาหารือร่วมกันแก้ปัญหาได้ภายในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพวิดี สีที (2561) พบว่า การสื่อสารในแนวนอน เป็นการสื่อสารระหว่างสมาชิกที่มีสถานะเท่าเทียมกัน เช่น การพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างชาวบ้านในชุมชน และ 4) ด้านการสื่อสารแบบแนวไขว้ มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้าตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า โดยมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างชุมชนและอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้ามีการประสานขอความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพัชร์ ไชยทิพย์และคณะ (2560) พบว่า การสื่อสารในลักษณะการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้ามหน้าที่กันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อยติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อแจ้งเหตุการณ์การเชิญหน่วยงานเข้าร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน

จากผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนมีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญในการเข้าร่วมวางแผนในการพัฒนาชุมชนที่มีความจำเป็นในการตัดสินใจการดำเนินงานของกิจกรรมต่าง

ๆ กำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากร และมีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชญ์ หยกจินดา (2557) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชุมเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาชุมชน รวมถึงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการดำเนินกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรที่อยู่ในชุมชน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากที่สุด ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้สมาชิกในชุมชนให้ความสำคัญในการร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ก่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ได้รับมอบหมายในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว และรวมถึงสมาชิกในชุมชนปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณานาวิก) (2561) พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสนับสนุน ช่วยเหลือดูแลสาธารณะประโยชน์โดยเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการ และเมื่อประชาชนได้รับมอบหมายในรูปแบบกรรมการ จะทราบปัญหา พร้อมให้ความร่วมมือในการทำงาน แก้ไขปัญหาต่างๆได้ และ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชนหมู่บ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ทำให้ชุมชนได้รับงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และได้รับรายได้จากการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ที่สามารถทำให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก จันทรเกตุ (2560) พบว่า การจัดการการท่องเที่ยวเกาะยอ พัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวที่น่าไปสู่ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจรายได้ที่เพิ่มขึ้นทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการจ้างงานในชุมชนจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว ส่งผลกระทบทางบวกในด้านเศรษฐกิจ และเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญชนก ช่างเรือ (2561) พบว่า การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมชุมชนส่งผลให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการสื่อสาร โดยปัจจัยหลักเกิดจากผลของการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ของชุมชนที่มีผู้นำโดดเด่นโดยใช้การสื่อสารที่สอดคล้องกับบริบทกับชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลธิดา ศรีสุวรรณ และรรินทร วสุนันต์ (2558) พบว่า การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืนกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืน มีความสัมพันธ์กันทุกด้าน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิเคราะห์พบว่ารูปแบบการสื่อสารของชุมชนส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยรูปแบบการสื่อสารของชุมชนด้านการสื่อสารแบบบนลงล่างมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ดังนั้นจึงเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมของชาวบ้าน เพื่อจัดการในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน

2. จากผลการวิเคราะห์พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีอิทธิพลสำคัญมากที่สุด จึงควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ให้ความร่วมมือ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วม กระตุ้นการติดตามผลการดำเนินการ หรือควรจะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามประเมินผลงาน เพื่อที่จะนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกต่อไป ทั้งนี้การทำวิจัยส่วนใหญ่เป็นเชิงคุณภาพ ซึ่งในอนาคตจะต้องศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อาจจะต้องเพิ่มศักยภาพของประชาชน จึงทำให้การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำเร็จ

3. จากผลการวิเคราะห์พบว่ารูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีความสัมพันธ์กันที่จะช่วยส่งเสริมให้ชุมชนมีการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับฟังปัญหาของสมาชิกในชุมชน สะท้อนความคิดเห็นในการช่วยกันส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาชุมชนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมนอกเหนือจากคนในชุมชน เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีความสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ทราบความร่วมมือทางด้านการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่หมู่บ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

2. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเสาะลึกการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกควบคู่ไปด้วย

3. ควรศึกษาเทคนิคการสื่อสาร และการจัดทำแผนการสื่อสารเพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลชนก จันทร์เกตุ. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรมการท่องเที่ยว. (2561). โครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ.2561 - 2564 ของกรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: ร้าน VIP COPY PRINT (วีไอพี ค๊อปปี๊ ปรี๊น).
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.
- กฤษฎา สุริยวงศ์ และคณะ. (2564). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วมของจังหวัดเพชรบุรี. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. 23(1), 43-57
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก. (2563). แผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2563 - 2582). สืบค้น 16 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://www.opsmoac.go.th/phitsanulok-strategic-files-421191791803>.
- กุลธิดา ศรีสุวรรณ และรณิทร วสุนันต์. (2558). การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนอำเภอเกาะปัง จังหวัดพังงา. สืบค้น 21 สิงหาคม 2564, จาก https://phitsanulok.mots.go.th/ewtadmin/ewt/phitsanulok/news_view.php?nid=1444
- ชลธิรัตน์ จันทรเชื้อ. (2554). การพัฒนาขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก (รายงานผลการวิจัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ณัฐพัชร ไชยทิพย์. (2560). การสื่อสารเพื่อพัฒนาสินค้าเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในพื้นที่ตำบลเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ตริยากานต์ พรหมดำ. (2565). การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบร่วมมือกันในเขตอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. วารสารศรีปทุมปริทัศน์. 22(2), 20-33.
- ธัญชนก ช่างเรือ. (2561). การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : ชุมชนท่าพรุ-อ่าวท่าเลน จังหวัดกระบี่. วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิต้า. 4(1), 62-72.

- พระธวัชชัย สนธิธมโม. (วรรณานาวิก). (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิมพ์ดี สีที. (2561). รูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการสื่อสาร). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วาริษฐ์ มัธยมบุรุษ. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าจังหวัดพิษณุโลก. วารสารปาริชาติ. 31(3), 131-144.
- วิชญ์ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วุฒิพล ฉัตรจรัสกุล และพีรพจน์ ยอดยิ่ง. (2561). การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในพื้นที่ตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม. (รายงานผลการวิจัย).มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Nunnally, J. C (1978). Psychometric theory (2nd ed.) New York. McGraw-Hill.